

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Petra Mikeše a soudců Milana Podhrázkého a Jitky Zavřelové v právní věci žalobkyně: **DLS, spol. s r.o.**, se sídlem Těšnov 1163/5, Praha 1, zast. Mgr. Janem Blažkem, advokátem se sídlem Riegrova 223/20, Plzeň, proti žalovanému: **Krajský úřad Pardubického kraje**, se sídlem Komenského náměstí 125, Pardubice, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 17. 10. 2018, čj. KrÚ 66790/2018/ODSH/14, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích ze dne 5. 6. 2019, čj. 61 A 6/2018 - 57,

t a k t o :

- I. Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích ze dne 5. 6. 2019, čj. 61 A 6/2018 - 57, **se ruší**.
- II. Rozhodnutí žalovaného ze dne ze dne 17. 10. 2018, čj. KrÚ 66790/2018/ODSH/14, **se ruší** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- III. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobkyni náhradu nákladů řízení o žalobě a kasační stížnosti v celkové výši **36 806 Kč** k rukám jejího zástupce Mgr. Jana Blažka, advokáta, do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalobkyni (dále „stěžovatelka“) byla rozhodnutím Magistrátu města Pardubic ze dne 30. 7. 2018, č. j. OSA/D-3372/17/53, uložena pokuta ve výši 1 500 Kč a povinnost uhradit náklady řízení ve výši 1 000 Kč za to, že jako provozovatelka vozidla nezajistila, aby při užití vozidla byly dodržovány povinnosti řidiče. Nezjištěný řidič zastavil a stál v místě, které bylo označeno dopravní značkou zákazu zastavení. Žalovaný v záhlaví

uvedeným rozhodnutím následně podané odvolání zamítl a rozhodnutí správního orgánu I. stupně potvrdil. Žalobu podanou proti rozhodnutí žalovaného Krajský soud v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích zamítl v záhlaví uvedeným rozsudkem. Stěžovatelka proti tomuto rozsudku nyní brojí podanou kasační stížností.

[2] Krajský soud posuzoval, zda správní orgány postupovaly dle § 125f odst. 5 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích, ve znění účinném do 31. 12. 2018, a učinily nezbytné kroky ke zjištění pachatele přestupku předtím, než projednaly spáchání přestupku s provozovatelkou vozidla. Dle krajského soudu postačilo k naplnění citovaného předpokladu, že správní orgán I. stupně zaslal stěžovatelkou označené řidičce do Francie, na adresu jejího bydliště, dvě výzvy k podání vysvětlení, na které řidička nereagovala. Označená řidička svým postojem v podstatě odmítla svoji odpovědnost za přestupek. Sice byla smluvně zavázaná, aby nepřenechala řízení vozidla jiné osobě, avšak zároveň se dopustila přestupku. Z toho lze usuzovat, že je nespolehlivou osobou. Proto nelze s jistotou tvrdit, že řidička byla právě tou osobou, která nesprávně zaparkovala v zákazu stání. Pro zahájení řízení o přestupku s řidičkou, i přes poskytnutí nájemní smlouvy, nebyly splněny podmínky. Krajský soud souhlasil s žalovaným, že nebylo nutné provádět navrhované důkazy pro nadbytečnost.

II. Obsah kasační stížnosti, vyjádření žalovaného k ní a další repliky

[3] V kasační stížnosti stěžovatelka namítala, že označená řidička obě jí zaslané písemnosti převzala, tudíž se nejedná o nekontaktní osobu, pouze na ně nereagovala. Nereagování na výzvy nelze pojímat tak, že by odmítla podání vysvětlení, jak uvedl krajský soud. Pokud by skutečně odmítla podat vysvětlení, pak by se správní orgán pravděpodobně dostal do důkazní nouze a mohl by zahájit řízení s provozovatelem vozidla. Správní orgán I. stupně si v této situaci měl přítomnost při podání vysvětlení vynutit zákonnými prostředky nebo měl rovnou zahájit řízení o přestupku s označenou řidičkou. Stěžovatelka připomenula, že správnímu orgánu I. stupně poskytla celou řadu písemností, z nichž je zřejmé, že vozidlo měla v době spáchání přestupku právě označená řidička.

[4] Stěžovatelka dále namítala, že se krajský soud nevypořádal s námitkou, dle které objektivní odpovědnost právnické osoby automaticky neznamená, že se správní orgán nemusí vůbec zabývat otázkou zavinění fyzické osoby, jejíž jednání je právnické osobě přiřitatelné.

[5] Obdobně se krajský soud nevypořádal s námitkou, že učinil nezbytné kroky (ve formě poučení), aby k porušení pravidel silničního provozu nedošlo a odkázala na § 21 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich.

[6] Žalovaný ke kasační stížnosti uvedl, že stěžovatelka správnímu orgánu I. stupně předložila před zahájením řízení proti ní pouze nájemní smlouvu a označila domnělou řidičku. Další doklady předložila až po zahájení řízení o přestupku provozovatele vozidla. Dle žalovaného nebyly další kroky (jako např. předvedení nebo udělení pořádkové pokuty) kromě zaslání dvou výzev k podání vysvětlení namístě. Takový postup by nebyl hospodárný, neodpovídající závažnosti přestupku. Zároveň nelze donucovat podezřelé k doznání.

pokračování

[7] Zahájení přestupkového řízení je nenárokové, rozhoduje o něm správní orgán na základě posouzení dostatečnosti podkladů, které má k dispozici. Správní orgán I. stupně neměl k dispozici žádné podklady, které by byly způsobitelné prokázat, kdo řídil vozidlo. Zahájení řízení s označenou řidičkou by bylo pouhým formálním krokem. Žalovaný upozornil na to, že stěžovatelka má smluvně ošetřeno, že se po řidiči, kterému pronajme automobil, může domáhat uhrazení pokuty uložené provozovateli vozidla.

[8] Rozsudek krajského soudu je dle žalovaného plně přezkoumatelný. Minimálně implicitně se vyjádřil ke všem žalobním bodům. Ohledně vyvinění odkázal na § 125f odst. 6 zákona o provozu na pozemních komunikacích, který je ve vztahu zvláštního zákona (*lex specialis*) k obecné úpravě dané v § 21 zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich.

[9] Stěžovatelka v doplnění kasační stížnosti poukázala na rozsudek NSS ze dne 25. 3. 2020, čj. 9 As 311/2018 - 27, v němž soud dospěl k závěru, že vzhledem k doložení nájemní smlouvy, která s vysokou mírou pravděpodobnosti prokazuje, že v okamžiku spáchání přestupku vozidlo řídil označený řidič, měl správní orgán využít všech procesních nástrojů k opakovanému kontaktování řidiče, popř. přímo s ním zahájit řízení o podezření ze spáchání přestupku.

[10] Žalovaný v replice k danému doplnění uvedl, že je rozpor v judikatuře Nejvyššího správního soudu. Odkázal na rozsudek NSS ze dne 14. 6. 2019, čj. 2 As 158/2018 - 40. Připomenul, že při ukládání pořádkové pokuty či dokonce předvedení je nutné zkoumat proporcionalitu takového zásahu. Dle žalovaného každá autopůjčovna na sebe bere riziko, komu své vozidlo půjčí.

[11] V duplice stěžovatelka uvedla, že v uvedeném rozsudku NSS sp. zn. 2 As 158/2018 není řešena tatáž otázka jako v nyní projednávané věci. Dle stěžovatelky judikatura kasačního soudu není ve vzájemném rozporu. Odkázala i na další rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, dle kterých nepostačovalo pouhé zaslání výzvy označenému řidiči, ale bylo nutné činit i další smysluplné kroky směřující ke zjištění pachatele přestupku.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[12] Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

[13] Kasační soud se nejprve zabýval namítanými vadami nepřezkoumatelnosti. Nepřezkoumatelnost rozhodnutí je vadou, ke které jsou správní soudy povinny přihlížet i bez námítky, tedy z úřední povinnosti (§ 109 odst. 4 s. ř. s.). Vlastní přezkum rozhodnutí soudu je možný pouze za předpokladu, že napadené rozhodnutí splňuje kritéria přezkoumatelnosti. Tedy, že se jedná o rozhodnutí srozumitelné, které je opřeno o dostatek relevantních důvodů, z nichž je zřejmé, proč krajský soud rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku rozhodnutí.

[14] Nejvyšší správní soud v minulosti opakovaně uvedl, že povinností správního soudu není reagovat na každý dílčí argument uplatněný v podání a ten obsáhle vyvrátit; úkolem soudu je uchopit obsah a smysl argumentace a vypořádat se s ní (srov. nálezy Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 201/04, sp. zn. I. ÚS 729/2000, sp. zn. I. ÚS 116/05,

sp. zn. IV. ÚS 787/06, sp. zn. ÚS 989/08, sp. zn. III. ÚS 961/09 a sp. zn. IV. ÚS 919/14). Např. v nálezu ze dne 12. 2. 2009, sp. zn. III. ÚS 989/08, Ústavní soud výslovně uvedl, že: *„Není porušením práva na spravedlivý proces, jestliže obecné soudy nebudují vlastní závěry na podrobné oponentuře (a vyvracení) jednotlivě vznesených námitek, pakliže proti nim staví vlastní ucelený argumentační systém, který logicky a v právu rozumně vyloží tak, že podpora správnosti jejich závěrů je sama o sobě dostatečná.“* Jinak řečeno, soud nemusí reagovat na všechny námitky žalobce, pokud proti nim uvede argumentaci, v jejíž konkurenci tyto námitky jako celek neobstojí (viz rozsudky NSS ze dne 24. 4. 2014, čj. 7 Afs 85/2013 - 33, a ze dne 3. 4. 2014, čj. 7 As 126/2013 - 19 a mnoho dalších).

[15] Stěžovatelka spatřovala nepřezkoumatelnost rozsudku krajského soudu v tom, že nijak nereagoval na námitku, že správní orgány nehodnotily zavinění fyzické osoby, jejíž jednání je stěžovatelce přičitatelné. Krajský soud na tuto námitku skutečně přímo nereagoval. Jak bylo uvedeno výše, to není jeho povinností, pokud uvede argumentaci vlastní, kterou námitku alespoň implicitně vypořádá. Z celého odůvodnění krajského soudu plyne, že objektivní odpovědnost provozovatele vozidla chápe jako odpovědnost právnické osoby za protiprávní stav, za škodlivý následek, u které není vyžadováno zavinění. Krajský soud tak zjevně nepovažoval vznesenou námitku za důvodnou.

[16] Druhou vadu nepřezkoumatelnosti stěžovatelka spatřovalo v tom, že soud nereagoval na její námitku, dle které učinila nezbytné kroky, aby k porušení pravidel silničního provozu nedošlo. Na tuto námitku nicméně krajský soud reagoval výslovně. V bodě 27 rozsudku uvedl, že liberační důvody pro právě projednávaný přestupek jsou uvedeny pouze v § 125f odst. 6 zákona o provozu na pozemních komunikacích a § 21 zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich se neužije, jelikož je ve vztahu obecného a zvláštního ustanovení.

[17] Nejvyšší správní soud neshledal v rozsudku krajského soudu vady nepřezkoumatelnosti.

[18] Ze správního spisu Nejvyšší správní soud zjistil následující skutečnosti podstatné pro posouzení kasační stížnosti. Na výzvu správního orgánu I. stupně k uhrazení peněžité částky nebo uvedení totožnosti řidiče zareagovala na základě pověření stěžovatelkou společnost CZECH RENT A CAR s.r.o. Uvedla, že dané vozidlo jakožto autopůjčovna najala konkrétní řidiče. Uvedla její jméno, příjmení, datum narození a trvalé bydliště ve Francii. Doložila smlouvu o nájmu vozidla, jejíž součástí je i ujednání „Žádný další řidič není povolen!“. Správní orgán I. stupně následně dvakrát předvolal označenou řidičku k podání vysvětlení. Obě tato předvolání si řidička převzala, avšak nijak dále nereagovala a ve stanovené termíny k podání vysvětlení se nedostavila. Správní orgán I. stupně proto věc usnesením odložil a zahájil řízení ohledně přestupku stěžovatelky jakožto provozovatelky vozidla.

[19] Dle § 125f odst. 1 zákona o provozu na pozemních komunikacích *provozovatel vozidla se dopustí přestupku tím, že v rozporu s § 10 nezajistí, aby při užití vozidla na pozemní komunikaci byly dodržovány povinnosti řidiče a pravidla provozu na pozemních komunikacích stanovená tímto zákonem.* Dle odst. 5 stejného ustanovení *obecní úřad obce s rozšířenou působností přestupek podle odstavce 1 projedná, pouze pokud učinil nezbytné kroky ke zjištění*

pokračování

pachatele přestupku, jehož znaky porušení povinností řidiče nebo pravidel provozu na pozemních komunikacích vykazuje.

[20] V projednávané věci je spor o to, zda správní orgán prvního stupně učinil *nezbytné kroky ke zjištění pachatele přestupku* dle § 125f odst. 5 zákona o provozu na pozemních komunikacích.

[21] K této otázce se Nejvyšší správní soud již mnohokrát vyjadřoval. V rozsudku ze dne 22. 10. 2015, čj. 8 As 110/2015 - 46, NSS uvedl, že „*při posuzování, zda správní orgán učinil nezbytné kroky ke zjištění pachatele přestupku, ale nelze ztrácet ze zřetele smysl a účel úpravy správního deliktu provozovatele vozidla, kterým bylo postihnout tzv. problematiku osoby blízké. V případech překročení maximální povolené rychlosti naměřeného pomocí automatických radarů a v případech nesprávného parkování, správní orgány často jednoznačně zjistily spáchání přestupku, ale při zjišťování totožnosti pachatele byly odkázány na vysvětlení podané registrovaným provozovatelem vozidla. Pokud provozovatel odepřel podání vysvětlení s tím, že by jím vystavil postihu osobu blízkou (§ 60 odst. 1 věta za středníkem zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů), správní orgány se ocitly ve stavu důkazní nouze a věc odložily, protože při množství podobných dopravních přestupků bylo vyloučeno zjišťovat totožnost přestupců jinými způsoby. Cílem zavedení úpravy správního deliktu provozovatele vozidla bylo, aby zmíněná deliktní jednání nezůstala nepotrestána a aby za ně v případě nezjištění totožnosti pachatele odpovídal provozovatel vozidla, kterému byla § 10 odst. 3 zákona o silničním provozu stanovena povinnost zajistit, aby při užití vozidla byly dodržovány povinnosti řidiče a pravidla provozu na pozemních komunikacích [...] Šlo by proti smyslu úpravy správního deliktu provozovatele vozidla vyžadovat po správních orgánech rozsáhlé kroky směřující k určení totožnosti přestupce, nemají-li pro takové zjištění potřebné indicie a případné označení řidiče provozovatelem vozidla k výzvě podle § 125h odst. 6 zákona o silničním provozu zjevně nevede, resp. nemůže vést k nalezení a usvědčení pachatele přestupku. Budou-li mít správní orgány (ať již na základě označení řidiče provozovatelem vozidla nebo na základě jiných skutkových okolností) reálnou příležitost zjistit přestupce, musí se o to pokusit.*“ Lze shrnout, že právní úprava odpovědnosti provozovatele za přestupek byla zavedena, aby zmíněná deliktní jednání nezůstala nepotrestána, avšak to pouze v případě, že nelze skutečného řidiče zjistit, o což se mají správní orgány pokusit.

[22] Judikatura rovněž dospěla k závěru, že je třeba velmi důsledně odlišovat případy, které prokazatelně naplňují znaky obstrukčního jednání ze strany provozovatele vozidla, resp. jeho opakovaně takto jednajících zástupců, od případů, v nichž ke zneužití práva zjevně nedochází (bod 21 rozsudku NSS sp. zn. 9 As 311/2018, a dále viz v daném rozsudku citovaná judikatura). Jak konstatoval NSS v rozsudku ze dne 3. 5. 2017, čj. 3 As 61/2016 - 44, je třeba „*rozlišovat mezi skutečným splněním povinnosti označit řidiče vozidla, jímž byl spáchán přestupek, a obstrukčními postupy, které jako akt zneužití práva nelze aprobovat a jež (po ověření a zdůvodnění, že jde právě o takový případ) překážku pro uložení správního deliktu provozovateli vozidla podle § 125f zákona o silničním provozu nevytvářejí.*“ V případě nejružnějších obstrukčních praktik je namísto nečinit takové procesní úkony, které se s ohledem na povahu sdělených informací, dřívější poznatky z úřední činnosti či jednání samotných provozovatelů vozidel jeví jako neefektivní, bezúčelné či ne hospodárné.

[23] NSS v rozsudku ze dne 13. 1. 2020, čj. 9 As 260/2018 - 21, uvedl, že „*krom předestření některých obecně platných závěrů se ve většině případů jedná*

o individuální posouzení konkrétní situace, přičemž se v něm zohledňují jemné nuance skutkového stavu.“ Kromě výše uvedených případů obstrukčního jednání, lze v judikatuře dále vypořádat tři způsoby rozhodnutí NSS o rozhodné otázce, tedy zda správní orgány učinili *nezbytné kroky ke zjištění pachatele přestupku* dle § 125f odst. 5 zákona o provozu na pozemních komunikacích (bod [20] tohoto rozsudku). Tyto způsoby rozhodnutí však nejsou navzájem rozporné, jelikož jsou odůvodněny skutkovými okolnostmi daných věcí.

[24] Ve věci řešené v rozsudku NSS ze dne 25. 3. 2020, čj. 9 As 311/2018 - 27, označila obchodní společnost jakožto autopůjčovna osobu, která dle nájemní smlouvy měla v době spáchání přestupku vozidlo v nájmu. Tuto osobu označila jménem, příjmením, datem narození, bydlištěm v Itálii a předložila danou nájemní smlouvu. V takové situaci dle NSS nestačilo pouze jedno doručení označenému řidiči do zahraničí, na které řidič nereagoval, k zahájení řízení s provozovatelem vozidla. Správní orgány měly např. kontaktovat označeného řidiče znovu, případně s přihlédnutím k dostupným důkazům rovnou zahájit řízení o podezření ze spáchání přestupku s daným řidičem. Ve věci řešené v rozsudku NSS ze dne 29. 5. 2020, čj. 2 As 293/2018 - 25, autopůjčovna (provozovatel vozidla) sdělila jméno a příjmení řidiče (nájemce vozidla), jeho datum narození, adresu, číslo řidičského průkazu, dobu nájmu vozidla a číslo smlouvy o nájmu. Soud uvedl, že *„žalobkyně tedy vznesla zcela plausibilní tvrzení, že předmětné vozidlo v době spáchání přestupku pronajala jiné osobě, přičemž ta tak v předmětné době mohla být řidičem vozidla, a tedy i přestupcem. Je zcela běžné, že české půjčovny aut půjčují svá vozidla cizincům žijícím v jiných státech, kteří za nějakým účelem navštívili Českou republiku (turistům, obchodním cestujícím, lidem zde krátkodobě pracujícím, např. vyslaným manažerům apod.). Ti, kdo si takto auto půjčí, je také obvykle řídí. Jistě je mohou také svěřit, i když se třeba smluvně zavázali tak neučinit, i jiné osobě, nicméně pravidelný běh věcí je obvykle takový, že ten, kdo si auto půjčí, je také většinou řídí. [...] V daném případě je však nejpodstatnější, že Nejvyšší správní soud má ve shodě se žalobkyní a v zásadě i s krajským soudem za to, že všechny skutečnosti, které se magistrát do té doby dozvěděl, byly dostatečné k zahájení řízení o přestupku s označeným řidičem. [...] Pokud měl tedy magistrát údaje o totožnosti osoby, které vozidlo provozovatel pronajal, a bylo zjevné, v čem mělo protiprávní jednání spočívat, kdy, kde a za použití jakého vozidla, měl jasné informace pro zahájení řízení o přestupku a další vysvětlení ze strany řidiče nebylo ve smyslu § 60 odst. 1 zákona o přestupcích nezbytné. Lze totiž důvodně předpokládat, že toto vozidlo označený řidič řídil i v době spáchání přestupku. Magistrát (ani žalovaný) přitom skutečnost, že to byl tvrzený řidič, kdo měl vozidlo v nájmu, nepochyboval, a proto si k jejímu ověření ani nevyžádal předmětnou smlouvu. Zjištění, zda tvrzený řidič toto vozidlo v daném místě a čase skutečně řídil, je pak věcí samotného řízení o přestupku.“* Ve věci řešené v rozsudku NSS ze dne 9. 12. 2020, čj. 2 As 303/2020 - 24, provozovatel vozidla předal správním orgánům smlouvu o nájmu, předávací protokol a protokol o vrácení vozidla, v nichž byly uvedeny identifikační údaje řidiče i s číslem mobilního telefonu. NSS dospěl k závěru, že za takové situace měl správní orgán prvního stupně zahájit přestupkové řízení s tvrzeným řidičem.

[25] Ve věci řešené v rozsudku NSS ze dne 18. 5. 2016, čj. 3 As 204/2015 - 22, označila provozovatelka vozidla za řidiče osobu žijící v České republice, o níž uvedla, že je jednatelem určité společnosti a uvedla adresu této společnosti. Prvostupňový správní orgán z registru zjistil adresu označeného řidiče, avšak žádná ze zásilek se nepodařila doručit. Dle soudu měl správní orgán kontaktovat označeného řidiče prostřednictvím uvedené společnosti. Až v momentě, kdy by ani tento způsob nevedl k uspokojivému výsledku,

pokračování

mohl dle NSS přistoupit k postihu provozovatele vozidla. Ve věci řešené v rozsudku NSS ze dne 9. 10. 2019, čj. 2 As 346/2018 - 22, nebylo dle soudu dostatečné, že správní orgán doručoval výzvu k podání vysvětlení označenému řidiči (s bydlištěm v České republice) pouze fikcí, přičemž danou písemnost nebylo možné vložit do schránky. Další kroky již nečinil. V takové situaci měl správní orgán provést lustraci řidiče v centrální evidenci obyvatel.

[26] Ve třetím okruhu věcí řešenými NSS učinily správní orgány dostatečné kroky ke zjištění totožnosti řidiče. V rozsudcích ze dne 17. 2. 2016, čj. 1 As 237/2015 - 31, a ze dne 5. 6. 2020, čj. 4 As 450/2019 - 36, dle NSS postačilo, když správní orgán zaslal jednu výzvu označenému nekontaktnímu řidiči do zahraničí. Dle rozsudku NSS ze dne 19. 5. 2021, čj. 6 As 49/2021 - 20, postačila jedna výzva za situace, kdy provozovatelkou vozidla byla společnost, která jako řidičku označila vlastní jednatelku. Ta si výzvu převzala, avšak nereagovala na ni. V rozsudku NSS ze dne 23. 3. 2016, čj. 6 As 128/2015 - 32, soud uvedl, že postačila jedna výzva k podání vysvětlení doručená označenému řidiči, jelikož tento řidič odepřel podání vysvětlení.

[27] Z první skupiny případů plyne, že pokud správní orgány znají totožnost tvrzeného řidiče, je jim známo v čem protiprávní jednání spočívá (tj. kdy, kde a za použití jakého vozidla k němu mělo dojít), a mají důkazy, ze kterých lze důvodně předpokládat, že vozidlo řídil v době spáchání přestupku, pak mají zahájit řízení o přestupku s tímto řidičem. Pro zahájení řízení s označeným řidičem není nutná jistota toho, že tento řidič přestupek spáchal, jelikož toto zjištění je věcí samotného řízení o přestupku. Pokud následně nebude řidiči spáchání přestupku prokázáno, toto řízení zastaví [§ 86 odst. 1 písm. c) zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich] a zahájí řízení s provozovatelem vozidla [§ 125f odst. 5 písm. b) zákona o provozu na pozemních komunikacích]. Pokud správní orgány nebudou mít rovnou dostatečné podklady pro zahájení řízení s tvrzeným řidičem, pak se musí pokusit zjistit jeho totožnost. Až v případě, že totožnost řidiče nezjistí, mohou zahájit řízení s provozovatelem vozidla. Ve druhé a třetí skupině případů nebyly dány uvedené podmínky pro zahájení řízení o přestupku přímo s tvrzeným řidičem. Tyto druhé dvě skupiny se pak liší navzájem tím, že zatímco ve druhé skupině Nejvyšší správní soud seznal, že aktivita správních orgánů ke zjištění skutečného pachatele přestupku nebyla dostatečná, ve třetí skupině správní orgány učinili *nezbytné kroky ke zjištění pachatele přestupku*.

[28] Nyní posuzovaná věc lze skutkovými okolnostmi zařadit do první skupiny, resp. pod první způsob řešení rozporné otázky. Stejně jako ve věci sp. zn. 9 As 311/2018 a 2 As 303/2020 i v nyní posuzované věci správní orgán prvního stupně měl k dispozici totožnost tvrzené řidičky, věděl o tom, v čem spočívá protiprávní jednání, a byla mu rovněž předložena nájemní smlouva, ze které plynulo, že označená řidička měla v době spáchání přestupku vozidlo v nájmu. V nyní posuzované věci tak měly správní orgány s označenou řidičkou zahájit řízení o přestupku. Vzhledem k tomu, že tak neučinily, nebyly dány podmínky pro zahájení řízení se stěžovatelkou a následně vydané rozhodnutí je proto nezákonné.

[29] Je vhodné dodat, že v rozsudku sp. zn. 9 As 311/2018 soud zahájení řízení s tvrzeným řidičem uvedl pouze jako jednu z možností (viz bod 24 daného rozsudku). V

navazujících rozsudcích na tento rozsudek (sp. zn. 2 As 293/2018 a 2 As 303/2020) však již soud dospěl k závěru, že správní orgány měly řízení o přestupku s řidičem zahájit.

[30] Soud k žalovaným odkazovanému rozsudku NSS sp. zn. 2 As 158/2018 uvádí, že v dané věci dospěl k NSS k závěru, že stačilo jedno doručení výzvy k podání vysvětlení označenému řidiči na základě skutečnosti, že provozovatel vozidla hojně využívá obstrukční taktiky. Z toho důvodu uzavřel, že nebylo hospodárné a účelné dále zjišťovat totožnost řidiče. V nyní posuzované věci se stěžovatelka žádných obstrukcí nedopustila, proto na věc tento rozsudek nedopadá.

IV. Závěr a náklady řízení

[31] Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná. Napadený rozsudek krajského soudu proto dle § 110 odst. 1, věty první, s. ř. s. zrušil. Věc tomuto soudu nevrátil k dalšímu řízení, neboť současně rozhodl dle § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. o zrušení žalobou napadeného rozhodnutí žalovaného, jelikož krajský soud by vázán názorem Nejvyššího správního soudu mohl pouze rozhodnutí žalovaného zrušit a věc mu vrátit k dalšímu řízení. Věc tak kasační soud vrátil přímo žalovanému k dalšímu řízení. V dalším řízení je vázán závazným právním názorem Nejvyššího správního soudu vyjádřeným v tomto rozsudku [§ 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. za přiměřeného použití § 78 odst. 5 s. ř. s.].

[32] V případě, že Nejvyšší správní soud zrušil rozsudek krajského soudu a současně zrušil i rozhodnutí správního orgánu dle § 110 odst. 2 s. ř. s., je povinen rozhodnout kromě nákladů řízení o kasační stížnosti i o nákladech řízení, které předcházelo zrušenému rozhodnutí krajského soudu (§ 110 odst. 3 věta druhá s. ř. s.). Náklady řízení o žalobě a náklady řízení o kasační stížnosti tvoří v tomto případě jeden celek a soud rozhodne o jejich náhradě jediným výrokem vycházejícím z § 60 s. ř. s. (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 11. 2008, čj. 1 As 61/2008 - 98).

[33] Úspěch ve věci se posuzuje dle osudu žalobou napadeného správního rozhodnutí. Vzhledem k tomu, že výsledkem soudního přezkumu před správními soudy bylo zrušení správního rozhodnutí, je nutno konstatovat, že stěžovatelka měla ve věci plný úspěch. V takovém případě jí je žalovaný povinen dle § 60 odst. 1 s. ř. s. nahradit náhradu nákladů řízení před soudem.

[34] Náklady řízení za žalobu jsou tvořeny odměnou a náhradou výdajů právního zastoupení. Zástupce stěžovatelky v řízení o žalobě před krajským soudem učinil celkem tři úkony právní služby, kterými jsou převzetí a příprava zastoupení, písemné podání ve věci samé (žaloba) a účast na jednání [§ 11 odst. 1 písm. a), d) a g) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), dále jen „AT“]. Za každý úkon právní služby náleží mimosmluvní odměna ve výši 3 100 Kč [§ 9 odst. 4 písm. d) ve spojení s § 7 bodem 5. AT], která se zvyšuje o 300 Kč paušální náhrady hotových výdajů dle § 13 odst. 3 AT. Za jeden úkon právní služby proto náleží 3 400 Kč, celkem tedy 10 200 Kč. Součástí náhrady nákladů řízení před krajským soudem je i náhrada cestovních výdajů spojených s cestou z Plzně (sídlo zástupce stěžovatelky) do Pardubic a zpět (§ 13 odst. 5 AT). Tato jízda se uskutečnila 29. 5. 2019. Podle § 157 odst. 3 zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce,

pokračování

náleží zástupci za každý 1 km jízdy základní náhrada a náhrada výdajů za spotřebovanou pohonnou hmotu. Základní náhrada činí 4,10 Kč za 1 km jízdy [§ 1 písm. b) vyhlášky č. 333/2018 Sb.], celková základní náhrada tak činí 1 747 Kč ($2 \times 213 \times 4,10 \doteq 1\,747$ Kč). Náhrada výdajů za spotřebovanou pohonnou hmotu činí 659 Kč [průměrná cena motorové nafty činí 33,60 Kč dle § 4 písm. c) vyhlášky č. 333/2018 Sb.; kombinovaná spotřeba určená z údajů technického průkazu činí 4,6 l na 100 km; $33,60 \text{ Kč} \times 2 \times 213 \times 0,046 \doteq 659$ Kč]. Náhrada cestovních výdajů tam a zpět činí celkem 2 406 Kč (1 747 Kč + 659 Kč). Dle § 14 odst. 1 písm. a) ve spojení s § 14 odst. 3 AT náleží náhrada za promeškaný čas strávený cestou na úkon v místě, které není sídlem zástupce, v celkové výši 1 000 Kč ($2 \times 5 \times 100$ Kč). Jelikož zástupce stěžovatelky je plátcem daně z přidané hodnoty, zvyšuje se odměna a náhrada hotových výdajů o 21% sazbu této daně, tj. o 2 858 Kč. Náklady jsou tvořeny i zaplaceným soudním poplatkem ve výši 3 000 Kč.

[35] Zástupce stěžovatelky v řízení o kasační stížnosti učinil celkem tři úkony právní služby, kterými jsou písemné podání ve věci samé (kasační stížnost, doplnění kasační stížnosti a duplika k replice žalovaného) ve smyslu § 11 odst. 1 písm. d) AT. Celkem ve výši 10 200 Kč. K tomu se připočítává sazba DPH v celkové výši 2 142 Kč. Součástí náhrady nákladů řízení před Nejvyšším správním soudem je i uhrazený soudní poplatek ve výši 5 000 Kč.

[36] Ve svém souhrnu tak náklady řízení představují částku 36 806 Kč ($10\,200 + 2\,406 + 1\,000 + 2\,858 + 3\,000 + 10\,200 + 2\,142 + 5\,000$), kterou je žalovaný povinen uhradit stěžovateli k rukám jejího zástupce Mgr. Jana Blažka, advokáta, do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 19. listopadu 2021

Petr Mikeš
předseda senátu